Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыннаах ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 43 (5555) | 1981 сыл, Муус устар 9 күнэ, ЧЭППИЭР | Сыаната 2 карчы

Дьиэ-уот уонна коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управленнета коммунистическай субуотуннуйунна хаһаалыстыаҕар дааны тэрээһиннэхтик бэлэмнээн, үлэ бырааһынныыгар 92 киһи кыттыаҕа, 10 автомашина, 3 трактор тахсыаҕа. Оройуоннааҕы Совет депутата Г. А. Пестерев бириигэдэтэ саҥа гараж, оттон М. П. Беляев салайар бириигэдэтэ түөрт квартиралаах опорор дьиэ тутуулларыгар үлэлиэхтэрэ. 40 кубометр тутуу маһа бэлэмнэнэ, 10 кубометр деловой мас хайыытыллыа, 20 кубометр оттун мас эрбэнэ. Барыта 525 солк. суумалаах үлэ толоруллуо.

Снимокка: субуотуннуйгу тэрийэр комиссия чилиэннэрэ бэлэмнэнии хаамыытын ырыталлар. Ортоку — партийнай тэрилтэ секретара В. А. Макаров.

П. Оконешников фотота.

УЛУУ БАЧЫЫМЫ УТУМНААН

Коммунистическай субуотуннуйук — советскай олох сиэрин бипр чаҥылхай ситиһиитэ, кэҥүл үлэ ороҕойдоох бырааһынныыта. Бу хамсааһын үйэ аҥарыттан ордук кэмҥэ бипр коллектив хамсааһынытан бүттүүн советскай общество айымныылаах үлэлэ Гимнинэн буола түннэ.

Быйыл муус устар 18 күнүгэр В. И. Ленин төрөөбүтэ 111 сылын чиэһигэр ыытыллар кыһыл субуотаҕа оройуон барыы үлэһит коллективтара, үөрэнээччи ыччаттара, үлэ ветераннара, пенсионерлар үлэ тэтимин үрдэтэр, аҥаыт сыллааҕар элбэҕи оҥорор уонна пятилетка фондуҕар мунуттуур элбэх үбү киллэрэр соруктаах үрдүк тэрээһиннээх үлэлэ тахсыахтара.

Промкомбинат коллектива үлэ бырааһынныыгар оройуон үлэһит дьонун ордук үрдүк оҥорумтуолаахтык үлэлиирэ ыҥырда. Ити көҕүлэһиини эйиэн билигин барыы коллективтар коммунистическай субуотуннуйукка баҕалаах үлэни суруйан бүтэрдилэр. Тэрээһин үлэлэ Карл Маркс аатынан совхоз улахан суолтаны биэрэр. Субуотуннуйукка 1850 киһи кыттыаҕа, 22 ДТ, 29 МТЗ, 2 К-701 тракторлар уонна 28 автомашиналар үлэлиэхтэрэ. Бу күн 1000 кубометр оттук мас, 1280 кубометр тутуу маһа соҕотуоҥкаланыаҕа. 3 лесовоз ону таһыахтара. Совхоз үрдүнэн бу күн 8,8 тонна үүт, 5,6 центнер привес ылыллыаҕа, уонунан тонна сиана бурдук ыраастаныаҕа, 100 киһи Мыҥдаваайыга оруруот сирин бэлэмнээһиннэ, теплицаны ыраастааһынна, пленканан сабыыта кыттыахтара. Уон биирис пятилетка фондуҕар совхоз 4210 солкуобайы киллэрэргэ былаанныыр. Субуотуннуйук күн үлэ саамай үрдүк көрдөрүүтүн хас биирдии рабочай күннээҕи нуорматынан оҥорорго сорукталлар.

«Чурапчы» совхоз 1208 киһиэн кыттар былаанныах. Улахан күүс тутуу маһын бэлэмнээһиннэ уонна тиэйиигэ, капитальнай күрүө маһын бэлэмнээһиннэ уурулуоҕа. Үүстэр иккі квартиралаах опорор дьиэ тутуутуттар, муостаалары өрөмүөннээһиннэ үлэлиэхтэрэ.

Субуруускай аатынан совхозка бу күн суоҕуһуттар үрдүк соругу туруоруналлар — 37 центнер үүт, 4,6 центнер привес ылыллыаҕа. 33 трактор, 11 автомашина тутуу маһын, Мырылаттан оту тиэйиигэ көхтөөхтүк тахсыахтара.

«Сельхозхимия» холбоһук, «Якутсельстрой» управление мехучастога сүрүн күүһү тутуу маһын соҕотуоҥкалааһынна уонна таһыыга уруоохтара. Тутааччылар 15 кубометр маһы хайыытыахтара, тутулла турар объекка бипр бириигэдэ үлэлиэрэ.

«Якутколхозстрой» ТМУ-та барыы үлэһиттэрин тутар объектарыгар таһааларга былаанныыр. Барыта 120 киһи кыттыаҕа. Үрүҥ Бүөл хотонун тутуутугар 12, Дириҥнээҕи спортзалга 6, Төҥүргэстээх хотонугар 10 киһи үлэлиэҕэ. Участак үрдүнэн 3000 солкуобайдаах тутар-таҥар үлэ ыытыллыаҕа. Ол аҥаыт сыллааҕытааҕар 700 солкуобайынан элбэх буолуоҕа.

Ол эрээри үлэ бырааһынныыгар бэлэмнээннэ Эрилик Эристиин аатынан совхоз бытаарыыны таһаарда. Оройуон кининнээҕи сорох учреждениелар уонна оскуолалар коллективтара билигин даҕаны үлэ былаанын чуолкайдыы иликтэр. Совхозтарга шефтээх тэрилтэлэр тахсыыларын болҥуруоха эмиэ быһаарыллыбакка турар. Балары партийнай тэрилтэлэр уонна субуотуннуйугу тэрийэр комиссиялар быһаара охсуохтаахтар.

Оройуон үрдүнэн 8600 киһи субуотуннуйукка кыттарын, уон биирис пятилетка фондуҕар 20200 солкуобайы киллэрэр былаанныыр аһары толороору ситиһэр соругу туруоруноохтаахпыт.

Субуотуннуйук иннинээҕи күннэргэ үлэҕэ уҥуйар, көҕүлүүр, чопчу соруктары туруорар көрдөрөн агитация тэриллиэхтээх. Субуотуннуйук күн үөрүүлээх митиннэр ыытыллыахтаахтар.

Бука барыы — коммунистическай субуотуннуйукка!

А. ФИЛИППОВ,
коммунистическай субуотуннуйугу тэрийэр оройуоннаҕы штаб начальника.

КЫҺЫЛ СУБУОТА ИЛДЬИТЭ

Көхтөөхтүк тахсыахпыт

Улуу сирдьит В. И. Ленин төрөөбүтэ 111 сылын туоллуутун чиэһигэр ыытыллар коммунистическай субуотуннуйукка «Чурапчы» совхоз Улахан Күөллээҕи бириигэдэтин рабочайдара көхтөөхтүк тахсарга быһаарыннылар. Ити күн барыта 53 киһи үлэ саамай үрдүк оҥорумтуотун көрдөрүөхтэрэ.

Муус устар 18 күнүгэр үгүстэр 100 миэстэлээх телятник тутуутугар, сорохтор оттук маһы соҕотуоҥкалааһынна уонна Сыҥаһалаах муостатын өрөмүөннээһиннэ үлэлиэхтэрэ. Бириигэдэ бары, рабочайдара ССКП КК, ССРС Министрдэрин Совета, ПСБСКС уонна ЫЕСЛКС КК уон биирис пятилетка сорудахтарын ситиһиилээхтик толорор уонна аһары толорор иһин Бүтүн Союзтааҕы социалистическай куоталаһыыны биллэрбит тэрин истиҥ биһирэбилинэн көрүстүлэр иннэни, онуоха эппиэттээн быйылгы сыл сорудахтарын болдьоҕун иннинэ толорор түһүгэр куоталаһыы далаһынын эссе кэҥэтэргэ быһаарыннылар.

М. МАКАРОВ,
бириигэдьиир.

«Райсельхозхимия» холбоһук коллектива коммунистическай субуотуннуйук күн 8 автомашинаны оройуон кининнээҕи тэрилтэлэргэ биэрэргэ, 100 кубометр тутуу маһын кэрдэн 4 тракторынан миэстэҕэ таһарга быһаарыннылар. Ити үлэлэргэ барыта 40 киһи кыттыаҕа.

Пятилетка фондуҕар 150 солкуобайы киллэриллиэҕэ.

«СО» корр.

Бука барыы

Быйыл, москвичтар бачыымнарын ойиэн, болуҥурдар муус устар 18 күнүгэр ыытыллар кыһыл субуотаҕа көхтөөхтүк тахсыахтара. Билигин үлэлиир объектары бэлэмнээһин ыытыллар, иэнилиэн иһиннээҕи барыы государственнай тэрилтэлэр салайаччылара, пенсионерлар советтарын председателэ дьоннорун непиһэгин оҥорон эмиэ хаана үлэлиэхтээҕин аттараллар. Субуотуннуйук ыытыллаахтара диспетчерскэй дьиэ тутуутун саҕалыахтара. Саппаас Окко тутуллуохтаах 250 миэстэлээх тиэтиик маһын охторон эриэнниэхтэрэ. Чурапчыга тахсар муостаны оҥоруохтара, оскуола мастерскойун дьиэтин аҥылаатын түһэрэхтэрэ, о. д. а. үлэлэри толоруохтара. Уопсай үлэҕэ тахсар ыаҕа суох ыраҕдьаастар дьиэлэригэр олорон үлэлиэхтэрэ — быа хатыахтара, ыытай турар киниэнэтин, күрдьэх сиппиэр оҥоруохтара.

М. ДИОДОРОВ,
сельсовет исполкомун председателэ.

Үрдүк күүрээннэн

Саасны ыһыы, от хомуурун күрдүк быпдаҕыктаах үлэлэргэ, бэйүөлэги туспаран оҥоруурга Болугур олохтоохторо — совхоз рабочайдара, сулуусплаахтар, үөрэнээччилэр, дьиэ хаһаайкалара — бары туруналлар. Аҥаыт сыллаахха Союз үрдүнэн ыытыллыбыт ленинскэй субуотуннуйукка 463 киһи тахсыбыта. Кэм тугу кыайарыгар аэропорт тутуутун маһын бэлэмнээһиннэ, АТС тутуутуттар, оттук маһы эрбээһиннэ, ферма арааһа үлэлэригэр аттарыллан туруоруллубуттара. Барыта 830 солк. үлэ толоруллубута.

Быйыл, москвичтар бачыымнарын ойиэн, болуҥурдар муус устар 18 күнүгэр ыытыллар кыһыл субуотаҕа көхтөөхтүк тахсыахтара. Билигин үлэлиир объектары бэлэмнээһин ыытыллар, иэнилиэн иһиннээҕи барыы государственнай тэрилтэлэр салайаччылара, пенсионерлар советтарын председателэ дьоннорун непиһэгин оҥорон эмиэ хаана үлэлиэхтээҕин аттараллар. Субуотуннуйук ыытыллаахтара диспетчерскэй дьиэ тутуутун саҕалыахтара. Саппаас Окко тутуллуохтаах 250 миэстэлээх тиэтиик маһын охторон эриэнниэхтэрэ. Чурапчыга тахсар муостаны оҥоруохтара, оскуола мастерскойун дьиэтин аҥылаатын түһэрэхтэрэ, о. д. а. үлэлэри толоруохтара. Уопсай үлэҕэ тахсар ыаҕа суох ыраҕдьаастар дьиэлэригэр олорон үлэлиэхтэрэ — быа хатыахтара, ыытай турар киниэнэтин, күрдьэх сиппиэр оҥоруохтара.

М. ДИОДОРОВ,
сельсовет исполкомун председателэ.

Чехословакия Компартиятын съезиигэр

ПРАГА (ССТА). Маннык Чехословакия Коммунистическай партиятын XVI съезиэ үлэтин салгыыр. Делегаттар «ЧКП XV съезиин кэннитэн партия үлэтин уонна общество сайдыытын түһүнэн» ЧКП КК Отчуотунай дакылаатын дьүүллэһэллэр. Отчуоту ЧКП КК Генеральнай секретара Г. Гусак оҥорбута.

Съезд делегаттара уонна ыалдьыттара ССКП делегациятын баһылыга ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Л. И. Брежнев этиитин сүүкэй ерэ хотоҕуллуунэн көрүстүлэр.

ССКП XXVI съезиин — УУРААХТАРЫН-ОЛОХКО!

Тэтими эбэр дьулуурунан

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хадаардааҕы отделениетын ыанныыстыттара быйылгы сыл бастаны кварталыгар валовойунан 940 центнер үүтү ыахтаахтарын 1064 центнериэн толордулар. Ити аҥаыт сыл туһаннаах кэмиэҕэр 176 центнериэн элбэх. Оттон хас биирдии фуражнай ынахтан үүтү ылыы сорудаҕын 38 килограммынан аһараннар, кварталлаҕыларын 120,4 бырыһыан толордулар.

Отделение суоҕуһуттэрэ пятилетка бастакы сылын сорудахтарын болдьоҕун иннинэ толорор түһүгэр бу тэтимнэрин эссе күүһүрдэр дьулуурдаахтар.

П. ЛУКИН.

Лаппа аһарда

Сыл бастакы кварталыгар Карл Маркс аатынан совхоз Одьулуунаҕы отделениета үүтү государствоҕа туттарыы былаанын лаппа аһарда — 840 центнер оҥоруулар 1565 центнери атыылаан, сорудаҕын 186,3 бырыһыан толордо. Бу аҥаыт сыл ити кэмиэҕэр 638 центнериэн элбэх. Ол иһигэр нулуо туттардаҕытын 169,2 бырыһыан толорон, былырыыгытааҕар государствоҕа 299 центнериэн үгүһү туттарда.

Суоҕ күннэргэ ити тэтимнэрин отделение ыанныыстыттара ыһыктыбат түһүгэр бары дьулуурдарын ууран үлэлиллэр. Ол иһин киниилэр ынаҕы ааҕдойдаһыныгга, күнүгэ үстэ ыаһыныгга, эбии аһылыгы тиһигин быспакка дэлэйдик сиэтиигэ сүрүн болҕомтолорун ууралар.

В. ЕФРЕМОВА.

Икки бүк

Ийэ дойду валютнай фондуҕар күнду түүлээҕи туттарыы бастакы кварталлааҕы сорудаҕын «Чурапчы» совхоз икки бүк толордо. Ол курдук, 6000 солкуобайдаах «сымнаҕас ыһыл кэмүһү» государствоҕа туттарыахтааҕын 6012 солкуобайынан аһарда.

Онон совхоз аҥаыт сыл туһаннаах кэмиэҕэр 6591 солкуобайдаах түүлээҕи ордук туттарда.

Н. МИХАЙЛОВ.

Инники — диринҥэр

Саҥа пятилетка бастакы сылын оройуон кинофикатордара ситиһиилээхтик саҕалаатылар.

Биирдиилээн киноустановкалар куоталаһыыларыгар диринҥэр ордук көрдөрүүлэннилэр. Киномеханик М. М. Федосеева салайаччылаах бу дьоҕус коллектив үс ыйга 3570 солк. үбү киллэрэн былаанын ырааҕынан куоһарда.

«СО» корр.

ССКП XXVI съеһин матырыйаалларын үөрэтэллэр

Түөрт занятие ыытылынна

Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдааҕы отделениетыгар ССКП ис-тас политикатын үөрэтэр партийнай үөрэх оскуолатыгар партия уочараттаах съеһин матырыйаалларын үөрэтии былааннаахтык барар. Өссө съезд иннинэ дойду экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһаайыыларын быраайыагын бөҕөхө тахсарын кытта билсибиппит, иккис-үстүс үөрэтиигэ 5 занятиены ыытыллыбыт.

ССКП XXVI съеһин матырыйаалларын үөрэтиигэ ураты болҕомто уруллар. Табаарыс Л. И. Брежнев дакылаатын программа быһыытынан үөрэтиини саҕалаатыбыт, түөрт занятие ыытылынна. Ити занятиеларга партия уочараттаах съеһин историческай суолтатын ССКП аан дойдутааҕы политикатын, дойду экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһаайыыларын туһунан лекциялар аҕыйылыннылар. Кэлин ыытыллыбыт занятиеҕа съезд матырыйаалларыгар олоҕуран Саха сирин сайдар нэскиллэрин туһунан кэпсэттибит.

Оскуола 20 истээччилээх. Коммунистар Т. С. Ноговицын, Г. Н. Сивцев, М. Д. Кроникова, И. В. Сивцев, Т. Н. Васильева съезд матырыйаалларын үөрэтиигэ ордук активнайдык ыытталлар. Киниэлэртэн үүстэрэ пропагандист сорудаҥынан занятиеларга бэлэмнэлэри оноороллор, лекциялары аҕаллар.

Съезд матырыйаалларын үөрэтии салҕанар.

Д. СИВЦЕВ, пропагандист.

Истээччилэр — пропагандистар

Субуруускай аатынан совхоз специалистара, отделениелар управляющайдара, бригадьыырдар производствоны салайыы теруттэрин үөрэтэр оскуолаларыгар уочараттаах занятие ыытылынна. ССКП аан дойдутааҕы политикатыгар уонна дойду инники сайдыытыгар съезд туруорбут соруктарын тустарынан совхоз директора А. В. Ефремов, совхоз кылаабынай экономиста В. М. Перилков лекциялары аахтылар.

Оскуола занятиеларыгар съезд матырыйаалларын дириҥник үөрэтиннэн сибээстээн табаарыс Л. И. Брежнев дакылаатын разделларынан, съезд документтэриэнэн совхоз кылаабынай специалистара дакылааттары оҥорторуоҕуннара былааннаанна. Ити дакылааттарга съезд түмүктэһиннэриттэн уонна балаһыанньаларыттан үөскээн тахсар хаһаайыстыбаннай соруктарга улахан болҕомто уруллуоҕа.

Занятие, истээччилэр үксүлэрэ пропагандистар буолалларынан, политическай, экономическай оскуолалар занятиеларын ыытыыга улахан көмөлөөх буоллар.

С. НИКОЛАЕВ.

Олоххо, үлэҕэ сибээстээн

СЫЛАҢ. Механизаторлар ортолоругар тэриллибит 10 истээччилээх экономическай билии теруттэрин үөрэтэр оскуола ССКП XXVI съеһин матырыйаалларын дириҥник үөрэтиигэ икки занятиены ыытта. Занятиеларга программаҕа сөп түбэһиннэрэн ССКП аан дойдутааҕы уонна сайдылаах социализм суһуох комитэр партия экономическай политикаларын «Чурапчы» совхоз оловор сыһыаннаан үөрэттибит.

Айымньылаах марксизм-ленинизм үһулуччулаах документтэрин үөрэтиигэ улахан болҕомто истээччилэр үлэҕэ уонна политическай активистарын кэтэһуугэ, съезд кэминээри үлэ күүрэнин салгыы ыытыыга туһаайыллар.

Н. МИХАЙЛОВ, провагандист.

Коммунистар тустарынан кэпсиибит

АНЫГЫЛЫЫ ИС ХОҺООННООХ ОЛОХ

Уһуннар өттүнэн хаһаайыстыбаны саҕалаатахтарына, коллективтар онуоннан-сиэдэрэйдэннэр, кыра кыаммыыларыттан ис сүрүннүүн үөрэр, кыра ыпаалаларын кыбаалаа оҥостор дьыҥ аныгылыы ис хоһоонноох олохтоох дьону кинилэр ыытыталлар, комсыыра көрөр. Биирдэ проптехучилищеҕытыгар биир оонньуук кийиитэ учуутал, коммунист Екатерина Петровна Гуляева буолар.

Кини 1974 сылааччы Чурапчытаатааҕы 13 №-дээх СПТУ-ҕа кэлиэҕиттэн тыа хаһаайыстыбатын специалистарын бэлэмнэһиигэ элбэх сыратын, билиитин-көрүүтүн биэрдэ. Екатерина Петровна бэйэтин предметин чаҕы тапталыыр, дириҥ теоретическай билиилээх, баай практическай опыттаах педагогуонан биллэр. Химия уонна биология учуутала буоларын таһынан ученай-зоотехник идэтээх.

Учуутал билиитин-көрүүтүнэн иҥэр көрдөөҥнэрэ эйэлээтиэр кабинеты тэрийиигэ элбэҕи үлэлээтэ. Эгэлгэ көрдөрөн үөрэтэр средстволардаах, араас пособиелардаах, оҕолор дидактическай матырыйаалларыгар, эгиэ өйдөлээх тематическай паапкалардаах, техническэй собиеннилээх кини кабинетэ училищеҕа биир бастыгынан аатталлар. Екатерина Петровна, бүгүнүгү күн учуутала буоларынан, бэйэтин билиитин мэлдьи үрдэтэргэ, аныгы методиканы баһылаһыыҥа бириэмэтин хаарыстаабат. Ол да иһин естественнэй предметтэр учууталларын методическай холбоһуктарын салайыыны кинилэрэ итэҕэйбиттэрэ. Сыыстарбатахтара. Билиитин Екатерина Петровна кометүүнэн учуутал ыытыктабыллаах идэтин таптыырга үөрэммит, оҕуоҕа олохторун аныырга оҥаварыммыт эдэр педагоггар аҕыйаҕа суохтар. Екатерина Петровна гуманнан сиргэ үлэлээччилэрэ мэлдьи истиг-ниҥнэх тылларынан ахталлар истиэхэ сөп. Холобур, училище завуча М. С. Ноговицын: «Предметин олус үчүгэйдик билэр, үөрэнээччилэрин толкуйдатары, ыытыт билиилэрин олохха туһаныыларын табан тэрийэр сатыырын, хас биирдиилэрин уратыларын ырыгалаан билэрин ойуччу бэлэтиэххэ наада».— диэр. Оттон педагогическай үлэ ветерана М. П. Ефимов: «Кини кэлиэҕиттэн ыла биһиги училищебытыгар кабинеттары олохтоохтук тэрийии саҕаламмыта. Химия кабинета барыбытыгар холобур буолбута» диэн астынан ахтар.

Коммунист учуутал эмиэттээх общественнай эбээһинэстэрэ элбэхтик көрсүбүт киһи. Ол курдук, РСФСР Верховнай Советын, оройуон уонна сельскэй Советтар депутаттарынан талыллан дьонун-сэргэтин үрдүк итэҕэлин эҥкилэ суох толорбута. Кини үлэтэ ССРС хас да медалларынан, элбэх Бочуотунай грамоталарынан бэлиэтэммитэ.

Сэмэй үлэһит ССКП XXVI съеһигэр таб. Л. И. Брежнев бэйэтин дакылаатыгар туох-ханнык иннинэ үөрэтии хаачыстыбатын, производствоны кытта сибээһин бөҕөргөтүү тустарынан эппитин учуоттаан, саҥа көрдөбүллэргэ сөп түбэһиннэрэн айымньылаахтык үлэлээһин суолларын-ньыстарын тобулса, оҕуоха коммунист быһыытынан хоһоонноох көрдөрө үлэ, олох үөһүгэр сылдьар.

Е. КАЖЕНКИНА,
хаһыат общ. корр.

Снимокта: Е. П. Гуляева.

КӨРДӨРӨН АГИТАЦИЯНЫ САҢАРДЫАХХА

— Аҕааччы санаатын этэр —

Үлэһиттэри идейнэй-политическай иннигэ, үрдүк оҥорумтуолаах үлэҕэ көҕүлэһиннэрэ көрдөрөн агитацияны табатык туһаныы сүгэҥэ суолталаах. Үрдүк уус-уран таһымнаахтык оноһуллубут стендэлэр, диаграммалар, плакаттар дьону эстетическэй өттүнэн иннигэ эргичиг сабыдыалыыллар.

Көрдөрөн агитация оройуон иннигэр бүгүн хайдах туруктаабый, кини оноһуктарын саҥардыыга туох оҥоруохха сөбүй? Аҕыйыт сылларга биһиги оройуомут партийнай, профсоюзнай тэриллэрэ үлэ бу көрүнэр улахан суолтаны биэрэн, үлэлээбиттэрин түмүгэр «Аттыбытыгар биир да хаалыылаах суох!» — диэн көрдөрөн агитацияны республикатааҕы көрүүгэ ситиһиилэхтик кыттыбыта. Ол курдук, хонуутааҕы отуулардыан, ыанньык фермаларынан айаннаабыт агитационнай бригаадэ альбома көрүү тэрийэр комитетын аналлаах дипломунан наҕараадаламмыта. Эрилик Эристинн аатынан, Карл Маркс аатынан совхозтар, оройуон иннинээҕи «Сельхозтехника» холбоһук, «Якутсельстрой» мехучастога, о. д. а. тэриллэлэр ис-тас киэргэтиллэрэ биһиримниттэрэ.

Ол эрдэҥ көрдөрөн агитация оперативнайа суоҕа, олох бүгүүгүү көрдөбүлүттэн хаалан иһэрэ, толоруллуутун таһыма намыһаҕа, ыҥыра-тырымныы турарын оннугар тэттэрү тэйитэрэ биһиэхэ баар суол.

Оройуон иннигэр уулуссаларга баар диаграммалар, паннолар бэрэдэҥэ суох ыйаммыт буоллаҥнар киһи хараҕар быраҕыллыбаттар. Валары нэһилиэнньэ хоһуутук түмсэр сиргэр иннинээн, архитектурнай тутууларгa дьүөрэлиэхха баар этэ.

Хаһаайыстыбаннай тэриллэлэр көрдөрөн агитацияны олбуордарын иһигэр ыйыыр дьүккүөрдэрин тохтотон дьон-сэргэ көрүүтүгэр уулуссаҕа туруораллардыы ситиһиэххэ. Бу өттүнэн кэлин кэмигэ «Сельхозтехника» холбоһук, лесопункт, лесхоз коллективтара атыттарга үчүгэй холобур буолуохтарын сөп. Итиэ тэриллэлэргэ Саха уобаластаабы партийнай тэриллэттэн ССКП XXVI съеһигэр кыттыбыт рабочай делегаттар «Пятилетка хас биирдии күүгүгэр — үлэ үрдүк оҥорумтуотун уонна хаачыстыбатын» диэн девиэзэх ыҥырыыларын ойуур плакаттар, 1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга диэри кэмиэ ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһаайыыларыгар олоҥуран уон биирис пятилеткаҕа ылыллыахтаах кирбиилэр сыыппаралара көрдөрүүгэ таһаарылыннылар.

«Якутсельстрой» мехучастога, эт-үүт комбинатыгар, промкомбинатка, дьиэ-уот, коммунальнай предприятиелар производственнай управлениелаларыгар бэртээхэй хостордоох кыһыл мунньуктар баалларга ситэ туһаныллыбакка турал-лар.

Монументальнай пропаганда туругар, паматыынныыктары харыстаһыҥа хаалан иһэбит. Биирдиилээн бюстар оҥоманна быдаан туралларын биир аллеяҕа түмэн киэпиир буоллар быдан ордук буолуо этэ.

Ылан көрүөҕүн, народнай театр территориятын. Бу культурнай киин конгус күөх кытылыгар турарын, манна сибэкки, от-мас арааһы олордорго табыгастаабын учуоттаан, үйэлээх гына тимир атахтарга паннолары, үлэ бастыҥнарын галереятын оҥортуохха сөп.

Түмүктээн эттахха, ССКП XXVI съеһин матырыйаалларын пропагандалаһыҥа көрдөрөн агитацияны оҥорууга, Саха АССР тэриллибитэ 60, Саха сирэ Россия государствотын составыгар киирбитэ 350 сыллара туолар юбилейдарын көрсө Чурапчы сэлиэнньэтигэр көрдөрөн агитацияны саҥардыыны, идейнэй ис хоһоонун тупсарыыны уталыппакка былааннаахтык тэрийиэххэ.

С. СЕМЕНОВ,
художник.

Госстатистика инспектурата иһитиннэрэр:

ОРОЙУОН СОВХОЗТАРА СҮӨҺҮ ИИТИИТИГЭР МУУС УСТАР

Совхозтар	Эт оноһуута (центнер) тыммыаах ыйаанынан				Эти государствоҕа атылааһын (центнер)				Үүтү валовой ылыы (центнер)				Үүтү государствоҕа атылааһын (центнер)				Биир фуражнай ынахтан манна (кг)		
	1 кварт. былаан	Туолла	%	1980 с. ±	1 кварт. былаан	Туолла	%	1980 с. ±	3 ыйдаах былаан	Туолла	%	1980 с. ±	3 ыйдаах былаан	Туолла	%	1980 с. ±	3 ыйдаах былаан	Туолла	1980 с. ±
Карл Маркс	1200	1287	107,2	—387	1200	1287	107,2	—312	4140	5683	137,3	+2456	3200	5157	161,1	+2683	171	244	+108
Субуруускай	700	754	107,7	—65	700	754	107,7	—66	1820	2171	119,3	+475	1400	1700	121,4	+2663	171	244	+108
Эр. Эристинн	1100	1204	109,4	—232	1100	1186	107,8	—202	3570	3856	108	+271	2700	3072	113,8	+526	144	165	+26
«Чурапчы»	700	802	114,6	—46	700	798	114,0	+43	1870	2079	111,2	+1065	1400	2144	153,1	+535	186	215	+29
Ор. үрдүнан	**3700**	**4047**	**109,4**	**—730**	**3700**	**4025**	**108,8**	**—537**	**11400**	**13789**	**120,9**	**+4267**	**8700**	**12073**	**138,8**	**+1354**	144	160	+89
																+5998	**165**	**205**	**+69**

СҮӨҺҮ КЫСТЫГА—УДАРНАЙ ҮЛЭ ФРОНА

ЫЧЧАТ СҮӨҺҮНҮ ТӨЛӨҺҮТҮҮ

[1981 сыл муус устар 1 күнүнээҕи сводка]

Совхозтар, отделениелар	Сүөһү ахсаана	Кыһыҥҥы 6 ыйга: 1980 с орто эбиллэ	Кыһыҥҥы 6 ыйга: 1981 с орто эбиллэ	Кыһыҥҥы 6 ыйга: Суукка-таҕыы эбиллэ (г)	Ол иһигэр күлүн тутарга: Суукка-таҕыы эбиллэ	Ол иһигэр күлүн тутарга: Ыйдаҕы орто эбиллэ
Карл Маркс	**1800**	**60,4**	**86,4**	**0,472**	**0,420**	**12,8**
Одьулуун	353	50	57	0,290	0,335	10,4
Болугур	506	81,4	93	0,515	0,407	11,3
Мугудай	448	57,9	96,4	0,543	0,509	15,8
Бахсы	493	55,5	88	0,487	0,397	12,3
Субуруускай	**859**	**60,3**	**69**	**0,389**	**0,342**	**9,5**
Хатылы	280	50	51,7	0,299	0,238	6,7
Болтого	258	71,8	80,3	0,445	0,341	9,5
Соловьев	321	58	70,3	0,421	0,439	11,1
Эрилик Эристин	**1421**	**74,1**	**90,4**	**0,470**	**0,385**	**11,5**
Хоптоҕо	370	59,9	89,7	0,504	0,471	14,1
Хадаар	394	65,4	93,8	0,517	0,412	12,7
Хайахсыт	295	88,2	83,6	0,476	0,223	6,7
Чакыр	362	85,5	93,2	0,509	0,397	11,1
«Чураппы»	**828**	**51,6**	**89,2**	**0,501**	**0,355**	**10,3**
Сылан	376	42	83,3	0,476	0,221	6,7
Килэҥки	223	51,7	93,8	0,520	0,402	11,2
Арылаах	229	67	94	0,520	0,543	15,2
Оройуон үрдүнэн	**4908**	**63,7**	**86,1**	**0,472**	**0,375**	**11,9**

Быйылгы кыстык алта ыйыгар оройуон үрдүнэн биирдии ыччат сүөһү ортотунан 86,1 кг төлөһүтүлүннэ. Ити графиктан 10,1 кг-нан, оттон аспыт сыл туһаннаах кэмиҥэ-эр 17,4 кг-нан үрдүк. Маныаха ордук үчүгэй түмүгү Болугур, Мугудай, Хадаар, Чакыр, Килэҥки уонна Арылаах отделениелара ситистилэр.

Ол эрээри Одьулуун, Хатылы, Соловьев, о. д. а. отделениеларга билигин лаҕаны бу үлэҕэ сөптөах болҕомто ууруллубатын түмүгэр, аспыт ыйга оройуон үрдүнэн ыччат сүөһүнү төлөһүтүү графига 3,1 кг-нан кыайан толоруллубата. Онуоха ордук мөлтөхтүк Хатылы, Болтого, Хайахсыт, Сылан отделениелара үлэлээтилэр.

Маҥтан саескы ыйдарга ыччат сүөһүнү көрүүгэ-харайыыга, аһатыыга болҕомтону ахсааннык күүһүрдүөххэ, кинилэри үчүгэй хаачыстыбалаах эбии уонна минеральнай аһылыктарыан толору хааччыйыахха. Онуоха туруктарыттан кэмнэ бэлэхтээн көрүү-истии, режимы кытаанахтык тутуһуу сүрүн оруолу ыйыахтара.

Бу ый иһиэн ыччат сүөһүнү кыстык ыйдарыгар төлөһүтүү эбиэхэтэлистибэтин толорор соруктаахпыт. Онон совхозтар специалистара туһаннаах үлэһиттэртэн көрдөбүлү күүһүрдүөх, кинилэри үлэлэригэр күннэтэ хонтуруолу, көмөнү өлүктүөх тустаахтар. Биир даҕаны ыччат сүөһү дьүдэйиитэ-холлуута, көнньүөн өлүүтэ таһаарыллыбатын хааччыйыахха.

ПЕРМСКЭЙ УОБАЛАС. «Пермскэй» совхоз коллектива онус пятилетка түмүгүнэн РСФРС Министрдэрин Советын уонна ПСБСКС көҕөрүллэ сылдьар Кыһыл Знамятын ылбыта.

Ис ыахтары мэлдьи көрдөөһүн, үтүөҕэ дьулуһар моральнай климат суоҕуһуттэр уон биирис пятилеткаҕа үчүгэй тэтимнаах ылалларгар ныҕы бэлэм. Элбэх дохуоту киллэриммит совхоз онус пятилеткаҕа социальнай-культурнай наадыйыларга нэ-кин мөлүйүөн кэриҥэ солбуйуобай үбү тутуннар. Хаһаайыстыба үнаайбатыгар Майскай бөҕүөлэкэ Эргэн киниэ, уопсай уонна музыкальнай үөрэхтээһин остуолалара, ники оҕо комбината баалар. Олохтоохтуу-лаах-чэпчэтиилээх олорор дьиэлэр кэниэрэ 15 тыс. квадратнай метрга тиийдэ. Үлэ күүн кэннэ-ттэн үлэһиттэр Культура дьиэтигэр үгүс ахсаанныах ыруһуоктарга дьиэрэктэнэллэр.

Снимокка: үчүгэй настроение маастардара кулуун чиликэннэрэ «Нуучча кэрэ» диэн сыныйалаах бэчэрэн программаттан дьүүллэһэллэр.

ССТА фотокрониката.

Кирл Маркс аатынан совхоз Болугурдаах от-домениета 303 бороскуулаах. «Ленинскайдаах» (старшай И. Г. Дьячковскай) 322, Кыстык Кугдаҕа (старшай Н. В. Фомин) 163 бороску кыстаан турар. Ыччат сүөһүнү короччулэр (10 киһи) кыстык ыйдарыгар биирдии бороскуну ортотунан 115 кг төлөһүтэргэ соруктаммыттара.

Алта ый түмүгүнэн биирдии бороску 93 кг эбиллиннэ. «Юбилейнайдар» ортотунан 84 кг, кыстык кугдалар 109 кг төлөһүтүлэр. Күлүн тутарга «юбиленнаайдар» биирдии бороонтон 7 кг 900 г. привеһи ылбыт буоллахтарына, К. В. Фомин салайаччылаах звено 17 кг 500 гр төлөһүттэ.

Икки фермаҕа үлэлиир усулуобуйа, от, эмиэ апылык көрүллүүгэ тэҥ. Ол үрдүгэр оскир коллектив көрдөҕүүтэ атыныы көрдөрүүгүттэн мөлтөҕүн сүрүн бириҥиннэлэриттэн оскирдэстэриэн үлэлиитэр эппиэтинэстэрэ намыһаҕа буолар. Иҥэн-тоҥон, кистэйэн үлэлээбэттэр. Иккиннэн, үлэһит илии тиийбэт. Биирдэ эмэ солбуһуу тарыста да привес таҥнары түспүтүнэн ба-рар. Чугастаҕы бир холобуру аҕалыахха, А. Иванова бороскуларыттан олунньуга 19 кг привеһи ылбыт эбит буоллаҕына, кинини солбуйбут Н. Кузьмина эмиэ ити бороскуларттан күлүн тутарга баара-суога 5-тии кг привеһи ылла.

Бу барыта хас биирдии үлэһит эппиэтинэһин үрдэтэр, кини үлэтин хаачыстыбатын туһсарарын эрдэтэр. Хас биирдии грамм привес иһин сыралаһан үлэлиэххэ.

Д. СЕДАЛИЩЕВА,
отделение зоотехника.

Хас биирдии грамм привес иһин охсуһуохха

„УДАРНАЙ ЫЙДАРГА ЫНАҔЫ ИСКУССТВЕННАЙ СИЭМЭЛЭЭҺИН ҺЭ КУОТАЛАҺЫЫ УСУЛУОБУЙАТА

Республика уонна Мэҥэ-Хаҥалас оройуонун Герой Попов аатынан совхоз техник-осеменатордарын итиэннэ специалистарын ыҥырыыларын ааҕан, сүөһүнү буоһатыыта социалистическай эҕэлэгэлистиэбэтин толорор туһугар ынаҕы искусственнай сиэмэлээһиҥнэ муус устар—бэс ыйдара оройуонтан ударнай ыйдарыынан биллэриллиннилэр. Онуоха маныык мэстэлэр аҥаналлар:

— 200-тэн ордук ынахтаах осеменатордарга биир бастакы, биир иккис, биир үһүс;

— 200-кэ диэри ынахтаахтарга — биир бастакы, биир иккис, биир үһүс.

Ударнай ыйдар хаамыыларыгар ынаҕы искусственнайдык сиэмэлээһиҥнэ кыайыылаахтарынан ааҕыллаллар:

— искусственнай сиэмэлээһин графигын аһары толорбуттар;

— сиэмэлиир пууну ирдэнэр бары көрдөбүллэргэ эппиэттиир гына тэрийбиттэр;

— саҥа торуоҕу тордун-ууһун чуолкайдаан, учуоту-отчуотунаһы үчүгэйдик ыыппыттар;

— сиэмэлэммитэ икки ый буолбут ынахтары рентальнайдык чинчийэн ууланнарыы үрдүк бырыһыанын ситиспиттэр;

— бары көрдөөр документаннары таба-тык толорон отчуоту бириэмэтигэр түһэрбиттэр.

Икки бастакы мэстэни ылбыт осеменатордарга биирдии босхо путевка бэриллэр итиэннэ ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Бочуотунай грамоталарынан наҕараадалаваллар.

Иккис мэстэлээхтэргэ биирдиилэриттэр 100 солкуобайдаах харчынан бириэмийэ олохтоохтор (совхозтар суоттарыгар) уонна сүөһү нитинтин иккис ылаастаах маастарын аата иҥэриллэр.

Үһүс мэстэлээхтэргэ мебель фондата бэриллэр.

ХОС БЫҺААРЫЫ: бу усулуобуйа 1 уонна 3 пуунньыгар ирдэнэр көрдөбүллэри толорботох техник-осеменатордарга түмүк таһаарыллыбат. Куоталаһыы түмүгэ 1981 сыл от ыйын бастакы аҥарыгар таһаарыллыаҕа.

● Ыраас-чэбдик олох иһин

САСКЫ ТҮБУКТЭР

Саас кэлэрин ыытта үөрүү-көтүү үнсүүр, оку тэҥэ үлэ-хамнас эмиэ элбиир. Фермаларга ынахтар төрөөһүннэрэ, бааныгаларга ыһыыта бэлэмнэнии... Уонна барыбытын таарыйар ырааһырдыы үлэлэрэ.

Ханна баҕарар буолуҥ курдук, бу үлэ Болугур нэһилиэгэр комиссияны тэрийиттэн саҕаламмыта. Комиссия председателинэн олохтоох балыыһа кылаабынай араһа Е. В. Федорова анаммыта.

— Быйыл аспыт сылдаҕар тэрээһин үчүгэй. Бөҕүөлэк иһиэҥэн 9 зонаҕа биирдии медсестра сыһыарыллан үлэ хайдах баран иһэрин хонтуруоллуур. Дезинфектор Н. Ф. Ноева надиэлэҕэ үстэтүөртэ, комиссия надиэлэҕэ иккитэ кэрийэн кэриллэр, балаатаһын сикороллор. Биирдиилээн ыаллар бохтоҥун, ноһуомнарын тиэйэллэриэгэр транспорт графига оҥоһуллубута. Билиҥҥи туругунан деткомбинат, балыыһа, тубсанаторий, арыы сыҥа ырааһырдыы үлэтин бүэрдиллэр. Фермаларбыт — Кыстык Кугда, «Юбилейнай» — санитарнай туруктара мөлтөх. Хотоннор тастарын үйэ-саас дьуоҕарбыт ноһуомтан босхолуур, үрдүттэн, ойоҕоһуттан сиҥнэ турар хотоннор истэриттэн ууну оботторуу үлэлэрэ үгүс нуҥу-дьылы, сыраны эрэйэллэр. Мөлтөх санитарнай турук үүт хаачыстыбатыбытыгар охсор. Онон бу отделениеҕа саҥа хотону тутар туһунан боппуруоска олохтоохтук ылсарга үөлдьаста,—диэн кэпсиир кини.

— Хаар уулуннаҕына, дьиэлэр тастарын бөҕүнсыһын харбатан уматтарыы саҕаланыа. Бех товор алаас бөҕүөлэктэн 5 км сиргэ баар. Ону күүгүөлэтэргэ быыбардааччылар наказ киллэрбиттэрэ. Ол үлэтэ быйылгы былаанҥа киллэриллэн турар,—сельсовет исполкомун председателэ М. М. Диодоров кинини ситэрэр.

Волугурдар ырааһырдыы үлэлэрин бу ый 20 күнүгэр бүтэрэргэ соруктаналлар.

М. МИХАЙЛОВА.

1 КҮНҮНЭЭҐИ КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ

Ынах төрөөтө 1980 с.	Ынах төрөөтө 1981 с.	Ынах сүөһү өлүүтэ 1980 с.	Ынах сүөһү өлүүтэ 1981 с.	Ол иһигэр ньирэй 1980 с.	Ол иһигэр ньирэй 1981 с.	Биэ төрөөтө 1980 с.	Биэ төрөөтө 1981 с.	Сылгы өлүүтэ 1980 с.	Сылгы өлүүтэ 1981 с.	Ол иһигэр күлүн 1980 с.	Ол иһигэр күлүн 1981 с.	Ыныры буоһатыы график	Ыныры буоһатыы туоҕаа	Ол иһигэр иск. сиэмэл. график	Ол иһигэр иск. сиэмэл. туоҕаа
582	640	48	36	28	17	—	4	15	5	—	—	334	457	229	376
307	326	52	50	22	34	—	3	7	5	—	—	178	247	117	97
650	516	56	31	15	22	3	1	6	7	—	—	262	305	188	140
199	165	21	13	8	9	—	—	3	1	—	—	186	180	146	158
1738	**1647**	**177**	**130**	**73**	**82**	**3**	**8**	**31**	**18**	—	—	**960**	**1189**	**680**	**771**

КИҺИ ДОРУОБУЙАТА—НОРУОТ БҮТТҮҮНҮН БААЙА. В. Островскай художник плаката. «Плакат» издательство.

ССТА фотохрониката.

ЭМЧИТТЭР КҮҮТАЛАҺАЛЛАР

Аспыт субуогаҕа оройуоннааҕы эмтиир-санитарнай холбоһукка ылаабынай врачтар П. Д. Дьячковскай уонна П. Н. Тихонов саланаччыларгаах ыаллыы Алексеевскай итиэннэ Дьмма оройуоннарыттан дорсуйуа харыстабылын үлэһиттэрин делегациялара келэн бардылар.

Үс оройуон эмин үлэһиттэрэ медицинскэй комо культуратын үрдэ-тэр, хаачыстыбатын туһугар, эмтиир-сэрэтэр үлэлэрин ордук кэдьүүс, тэх оҥорор иһин социалистическай куоталаһыыга киирсэргэ быһаарыныллар уонна онуоха туһаанныах дуоҕабары туһэристилэр. Куоталаһыы түмүгэ сыл аҕыс таһаарыллара быһаарылынна, кыайыылаахха Кыһыл знамя олохтонно.

Ыалдьыттар киин балыыһа базатын көрдүлэр, ыраахтаах үөрэтэр музейга сырыттылар.

«СО» корр.

Мин түүн эмискэ улаханнык ыалдьыбытым. Онуоха шофер К. С. Ноговицын Алаҕар балыыһатыгар киллэрэ охсон биэрбитэ. Мантан аны оройуон киинэ балыыһаҕа утаарыллыбытым. Сыҥаах операция оҥоһуллубута.

Дьон туһугар бэйэлэрин бириэмэлэрин

МАХТАНАБЫН

харыстаабат, үтүө сүрэхтээх үлэһиттэргэ: бинир дойдулаахпар Константин Сергеевичка, хирург Григорий Никонович Алексеевка улахан махталбын тиэрдэбин.

Е. ЕГОРОВА.

Бахсы.

Комментатор колонкалара

ВАШИНГТОН ЫГААҺЫНА

АХШ госсекретара А. Хейг Ближнэй Востокка аналлаан сылдьыбыттан ыйытыллыбыт саҕаланта. Киин аманнаанын программатыгар иккис төгүл Израильга, Иорданияҕа уонна Саудовскай Аравияҕа сылдьыы көрүллэллэр. Американскай тас политическай ведомство баһылыга бэйэтин дипломатическай чымдаанын туоу ситэн бэйэтин дипломатическай чымдаанын туоу ситэн

[illegible] ыйытыллыбыт [illegible] этиилэриттэн [illegible] кыаллыбыт [illegible] —регионҕа АХШ баһыаннай оттүнэн бастаанная тоҥуттээхтик оар буолуутун хааччыны. Итиэ, бастатан туран, Синайга «эйэни харыстааһынҕа үгүс национальностаах күүстэр» диэн ааттаан саптан американскай сэриилэри тарбатан туруоруу туһунан этиллэр. Оннук күүстэри тэрийии Кэмп-Дэвидтээҕи келтэйдии куомуннаһыынан көрүллүбүтэ. Ол эрээри итиэ күүстэр аттарыгар эрэ «элбэх национальностаах» буолуохтара, тоҕо диэтэххэ госдепартамент представителэ кинилэр ангардас американскай подразделениелартан эрэ тэриллиэхтэрин чуолкайдык санатта. Күүтүллүбүтүн курдук, Кайрта Вашингтон стратегтарын итиэ былаанныын толору биһирээн көрүстүлэр.

Хейг сылыгар-соругар өссө Синайскай тумул арыы Израиль сэриилэрэ эһиил муус устарга босхолуохтаах өттүлэригэр баар израильскай Эцион уонна Эйтам салгыннааҕы-байыаннай базалары ылыы киирэр. Эцион базаны «аан дойдуга саамай аныгыларгар бирдэстэрин» быһыытынан сөҕө-махтайа ойуулаан туран, Эй-би-си телекомпания корреспондена «онтон самолеттар Персидскэй хомоҕо холкутук тэйиэхтэрин сөп» диэн чуолкайдыыр.

Америка муораталаҕы-байыаннай флота даҕаны умнуллубата. Хейг Египеккэ Краснай муора кытылыгар турар Рас-Банас базаны туһаныы туһунан боппуруоһу дьүүллэйэр. Пентагон ону уларытан сэбилээһиннэргэ хайыы-үйэ 160 мөлүйүөн доллары биэрэн турар. Тель-Авивка кэпсэтии Анабскай хомоҕо киирии хонтуруоллуур Шарм-Аш-Шейхэ баар база туһунан барыаҕа.

Ближнэй Востокка уонна Персидскэй хомо оройуонугар АХШ байыаннай стратегиятыгар быһаччы сулууспалаан эрэр Кэмп-Дэвидтээҕи куомуннаһыы ис дьиҥэ дьэ итиэ курдук арыллар.

АХШ бу регионҕа кылаабынай союзтаахтарын —Израиль уонна Египет —байыаннай кыахтарын бөҕөргөтүү эмиэ итиэ сыалта туһуланар. Оны Хейг бэйэтэ американскай политика сүрүн соругунан биллэрдэ. Кини итиэ союзтаахтарыгар курааннах ытыстаах кэлбэтэ: АХШ госсекретара Израильга 1982 финансовай сылга 1,4 миллиард доллар суумалаах сэрии сэбин биэрэргэ эрдиэхэ иһэр. Оттон Садаккаа Палестина арабскай норуотун таҥнараан биэрбитигэр маниьа быһыытынан 900 мөлүйүөн доллардаах сэрии сэбэ бэриллиэҕэ.

Палестина проблемалаары—Ближнэй Востокка хаанык баҕарар дьиҥнээх, барытын толору хабар уонна кырдьыктаах сүрүннээһин төрүүн—ылар буоллахха, ону, американскай госсекретарь саныырынан, «хаанык даҕаны сэрэхэдийиитэ суох туора хаһыйан кэбиһиэххэ сөп». Ол туһунан кини айаннга туруон иннинэ американскай пресса аан дойдуга кизэнник иһитиннэрбитэ.

Французскай «Юманите» хаһыат бэлиэтээбитин курдук, аан дойду бу оттүгэр Вашингтон стратегията үрүҥ сабынан атыгыратан тигиллибит: региону дарбаанныах «советскай суоһааһынтан» көмүскүүр сылтаҕынан бу нефтээх оройуонҕа империалистическай интэриэстэргэ суоһуох кутталлаах арабскай норуоттар хаанык баҕарар прогрессивнай хамсаһыннарыгар утары туруу. Ол эрээри Вашингтоннааҕы стратегтар араастаан бэбаһырыылара арабскай дойдулар норуоттарын муннарыа суоҕа. Вашингтон эмиссара туруорумун сыалларын ситиһэрэ саарбах.

Б. ШАБАЕВ,
ССТА ырытааччыта.

Барыта дьон туһугар

ОРОЙУОННААҔЫ кинн балыыһа салалтата кэнники сылларга үчүгэй үлэлээх врачебнай участактар, фельдшерскай-акушерскай пуунар (ФАП) опыттарын тарҕатыыга балачча үлэлиир. Ол курдук, соторутаабыта нэһиилэктэрдээҕи балыыһалар, пуунар сэбиэдиссэйдэрэ Диринг-нэ түмсэн аастылар.

Ыалдьыттар оннооҕу балыыһа салайар ФАП-нарыгар сырыттылар. Ордук улахан сэҥээрии Хайахсыттааҕы ФАП ылла. Манна ССРС доруобуйатын харыстабылын туйгуна В. С. Поисеева салалтатынан дьон доруобуйаларын туһугар кырдьык даҕаны улахан кыһамныыны ууралар. ФАП коллектива үлэтин олохтоох советскай, партийнай салаатаны ыытта ыкса сибээстээн, общественнай тэриллэлэргэ тирэҕирэн ыытара кэрэхсэбиллээх.

ФАП, бастатан туран, 1—3 саастаах оҕолорго улахан болҕомтотун уурар. Оҕо төрүөбүттэн дьиэтээҕи усулуобуйаҕа сайдыытын, нитиллиитин кэтэн көрүү (патронаж) олохтоохтук ыытыллар. Ол иһин хас биирдии кыракый киһи туругун чуолкайдык билэллэр. Онон оҕо ыарыйдаҕына даҕаны көмөнү оҥоруу улаханнык чэпчиир. Оҕоҕо ыарыылартан сэрэтэр прививкалары ФАП үлэһиттэрэ учаастактааҕы балыыһаны ыытта ыкса сибээстэһэн ыыталлар, ый ахсын ол туһунан отчуоттууллар, сорудахтары ылаллар.

Хас биирдии оҕо сайдыыта аналлаах картаҕа чуолкайдык көрдөрүллэн иһэр. Онно патронаж, консультация түмүктэрэ бэлиэтэ суруллар. Оннук картаттан хаанык баҕарар оҕо туһунан толору информацияны ылаҕын. Ону таһынан эмчиттэр Эдэр тереппит кулуубун үлэлэтэллэр. Манна эдэр ийэлэр уонна аҕалар кэлэн оҕо интиитигэр аналлаах лекциялары, бэсиэдэлэри истэллэр, практическай занятиеларга дьарыктаналлар. Биир үксүн итинник утумнаах үлэ түмүгэр кэпнии бириэмэҕэ бу участакка оҕо олуутэ таһаарылла илик.

— Биһиги хат дьахталларга улахан болҕомтону уурабыт,— диир акушерка М. К. Эверстова. —Эрдэ учуонна ылан, участактааҕы балыыһаҕа ыытан анализтаан, консультациялаан, хаан барыытын утары эмтээһин курсун ыытабыт, наадыйааччыларга атын да көмөлөрү оҥоробут. Ийэ буоллаах дьаахчыларга бэйэни көрүнүүгэ, режимнэ, аһылыкка, о. д. а. бэсиэдэлэри оҥоробут.

Эмп үлэһиттэригэр олохтоох Совет көмөтө улахан. Холобур, иккис хас сыллааҕыта ФАП-ка уунан итиллэр система киллэриллибитэ, котельнай тутуллубута, бинир кэмнэ сельсовет 1,2 тыһ. солк. көмөнү оҥорбута.

Диринг-нэ оройуонна суох улахан участактааҕы балыыһаны быйыл 13-нүс сылын РСФСР үтүөлээх врача С. М. Ананьев салайар. Балыыһа үлэһиттэрэ 3 тыһ. тахса киһи доруобуйатын араначчылыыллар.

Эмп үлэһиттэрин түмсүүтүн ыытыылаахтара балыыһа үлэтин-хамнаһын ыытта сиһилии билсиэхтиллэр. Эмтэнээччилэр балыыһа усулуобуйатын, үлэһиттэр кыһамныыларын астына ахталлар.

Бу коллектив, туох хаанык иннинэ, эмиэ кырачаанныарга ойуччу болҕомтотун уурар. Врачебнай консультация, патронаж үтүгэйдик тэриллэллэр. Врачтар участактарга оҕолору көрө чаастатык сылдьаллар.

Диринг-нэ опыттаах акушерка К. Н. Данилова быһаччы кыһамныытынан оҕолонуохтаах дьахталлары ыытта үлэ эмиэ көрдөбүлгэ эпиэтэннир гына тэриллэр.

Хроническай ыарыылаахтары учуоттааһын туруга куһаҕана суох. Кэмнэр иннилэри көрөн диспансеризациялыыллар. Оройуонааҕы кинн балыыһаҕа ыытан бэрэбиэркэлэтэллэр. Холобур, сэлликтээхтэри кытта үлэ былаанныахтык барар. Аҥаас сэлликтээхтэр барыы стационарынан хабыллаллар. Оттон учуокка тураачылары кытта үлэ бастайаннайдык барар.

Балыыһа амбулаторнай кабинеттара туспаҕай оҥоһуулаахтар. Манна көрдөрөн агитация элбэх оҥоһуктара бааллара хараҥа быраҕыллар. Атын сиртэн сылдьар эмчиттэр материальнай өттүнэн үчүгэй хаачыллыылаах процедурнай кабинеты сөбүлээтилэр.

Аҕыйах сылтан бэттэх Диринг-нэ санитарнай фельдшериэн А. П. Кычкина үлэлиир. Кини 6 участактаанан сылдьан 12 ферманы, 5 оскуоланы, маҕаһыыннары, үүт-арыы сыахтарын, баанньыктары, о. д. а. көрөр, хонтуруоллуур. Ону сэргэ үлэһиттэр санитарнай көрүүнү барыыларын, объектар санитарнай туруктарын бэрэбиэркэлиир. Анна Павловна үлэтин оройуонааҕы СЭС куһаҕана суоҕунан сыаналыыр. Кини ыһаамныытынан сыстыганнаах ыарыылаахтар кэмнэр эмтэналлэр дезинфекциялаабын графига тутуллар, санитарнай өттүнэн үчүгэй тэриллэлэр, учреждениелэр опыттара пропагандаланар. Санитарнай фельдшер туруорсуутунан, холобур, бэйдиэ сылдьар ыт ахсаана Хайахсыкка, Диринг-нэ быыл лаппа аччатылыынна.

Биһиги үөһээ ахтыбыт чахчылардыт дьон эрэ кэпсээннэриттэн ылыллыбатылар, итиэр балыыһа документациятыгар эмиэ ырылаачы көрдөрүллэллэр. Бу оттүнэн Диринг-нэр атыттарга эмиэ холобур буолуохтарын сөп.

Д. ПАВЛОВ.

Спорт

Хоккеистар көрсүһүүлэрэ

Соторутаабыта Диринг бөһүөлэгэр Чурапчы сэлиэнньэтин уонна Диринг эдэр хоккеистарын таабарыстыы көрсүһүүлэрэ буолан аста. Көҕүлэччиэн Диринг орто оскуолатын ууруутала А. А. Архипов буолла. Күрэхтэһии кэхтээхтик, тэрээһиннэхтик барда.

Түмүккэ ыалдьыттар олохтоохтору биллэ сабыйаан ылайыылаах тарыстылар.

Иннинитин спорт бу көрүүгүн оройуонна сайыннарыахха, оҕолору эрчийиэххэ сөп эбит. Баҕа өттүлэриэн саҕалааччылары оройуоннааҕы спортсовет ойуурэ наада.

А. МЕСТНИКОВ,
А. АЛЕКСЕЕВ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12, ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)— орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54987 Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3182.
№ ЗАКАЗА 43.